

Centar za razvoj građanskog društva

Center for civil society development

ДА ВЕЗЕ НЕ БУДУ БЕЗВЕЗЕ

*- резултати истраживања и
препоруке -*

Јул, 2022.

САДРЖАЈ:

Увод	4
Методолошки оквир истраживања	7
Анализа резултата истраживања.....	9
Закључак.....	31
Препоруке	33
О пројекту	42
Литература	43

Увод

Партнерском односу међу младима, најчешће се приступа на неозбиљан начин, сматрајући да су то „пролазне, тинејџерске ствари“. Због таквог приступа, насиље у партнерским везама међу младима остаје слабоидентификован и проблем којим се као друштво онда не бавимо довољно. Последице неделовања могу бити велике. Везе у младалачком добу имају битну улогу у развоју личности, помоћу њих се стиче зрелост, развијају самопоуздане везано за партнерске односе, самопоштовање, на развој сексуалног идентитета и доприносе развијању вештина комуникације и емпатије. Такође, не сме се занемарити и чињеница, да се насиље у партнерским везама може поновити и у каснијој животној доби, ако се не буде деловало на време.

Истраживања овог социјалног проблема у држави нису бројна. Једно од ретких је спровела Омладина ЈАЗАС-а Крагујевца, које је реализовано на територији града Крагујевца, у периоду од октобра до децембра 2019. године и добила шокантне податке. Утврдили су да је насиље у партнерском односу међу младима у Крагујевцу веома заступљено и да је седам од десет младих особа доживело насиље у вези. Њихово истраживање је показало да су најзаступљенији облици психолошког насиља, а да је свака шеста млада особа била изложена и физичком насиљу. Даље, млади у недовољној мери препознају насилне облике понашања и нормализују га. Такође је утврђен и родни сегмент овог насиља, с обзиром да су девојке у највећем броју случаја жртве, а младићи насилници¹.

Истраживањем, које смо спровели у шест општина и градова у средњим школама у Републици Србији, такође смо утврдили да је насиље у партнерским везама присутно, али у мањој мери, него што су утврдиле колеге из Крагујевца и да је четири од десет младих особа доживело насиље у партнерском односу. Слично као и колеге, утврдили смо да

¹ Омладина ЈАЗАС-а Крагујевац, Поглед у партнерске везе младих – истраживање родно заснованог насиља у партнерским везама младих у Крагујевцу, Крагујевац, 2020.

се најчешће ради о психолошким, односно вербалним облицима насиља. Такође из нашег истраживања можемо закључити да је насиље у партнерским односима младих родно засновано и да је већина испитаника rekла да су девојке најчешће жртве насиља у везама. Међутим, за разлику од истраживања спроведеног у Крагујевцу, ми смо утврдили да млади препознају насиље у везама, да девет од десет младих особа сматра да је то озбиљан проблем и уме да препозна различите облике насиља.

И ако проблем насиља у партнерским везама међу младима није довољно истражен и недовољно му је пажње посвећено, држава га је у одређеној мери препознала и жели да се њиме бави, што видимо из Националне стратегије за младе за период од 2015. до 2025. године ².

НСМ дефинише девет стратешких циљева као жељених, промењених стања када су у питању млади у областима од интереса за младе. Један од тих циљева је побољшање услова за развијање безбедносне културе младих. У поглављу везаним за безбедност младих, насиље у партнерским везама је препознат као специфичан проблем, постављени су специфични циљеви, који требају довести до одређених очекиваних резултата и планиране су активности реализације, као што су: развити и подржати активности за превенцију и сузбијање родно заснованог, сексуалног и партнерског насиља над младим женама; подржати истраживања, активности и програме који обухватају најчешће стереотипе и предрасуде у друштву и проналазе начине како да их млади превладају/потисну; подржати програме вршњачке едукације и интеркултуралног учења који промовишу толеранцију, разумевање и антидискриминацију . Поред овог стратешког документа, којим је проблем насиља у партнерским везама међу младима директно препознат, постоји још један, који на индиректан начин препознаје. У питању је Стратегија за превенцију и заштиту деце од насиља за период 2020. до 2023. године . У овој Стратегији су препознати насиља у образовно-васпитним установама и насиље у дигиталном простору. То су простору у којима се насиље у партнерским односима међу младима могу десити, а посебно дигитални, јер је интернет насиље постао веома учестао облик насиља. Поред Националних стратегија, треба поменути и остала законска и

² „Службени гласник РС“, број 22/15

подзаконска акта, која су надлежна за проблем насиља у везама, као што су : Устав Републике Србије („Службени гласник РС“, број 98/06, 115/21, 16/22), Кривични законик („Службени гласник РС“, бр. 85/05, 88/05 – испр. 72/09, 111/09, 121/09, 104/13, 108/14, 94/16 и 35/19), Закон о малолетним учиниоцима кривичног дела („Службени гласник РС“ број 85/05), Закон о посебним мерама за спречавање вршења кривичних дела против полне слободе према малолетним лицима („Службени гласник РС“ број 32/13) Закон о забрани дискриминације („Службени гласник РС“, број 22/09), Закон о социјалној заштити („Службени гласник РС“ број 24/11), Закон о полицији („Службени гласник РС“, бр. 6/16, 24/18 и 87/18) и други.

Овим истраживањем, које смо спровели у више градова и општина, смо имали за циљ да идентификујемо проблем насиља у партнерским односима међу младима, видимо његову учесталост и распрострањеност и да подигнемо свест јавности о овом проблему. Такође, из истраживања су проистекле и препоруке, које ћемо поделити школама и надлежним институцијама.

Методолошки оквир истраживања

Предмет истраживања је насиље у партнерским односима међу младима, средњошколског узраста, на територији шест градова и општина у Републици Србији.

Циљ истраживања је анализа тренутног стања, односно процена заступљености насиља у партнерским односима међу средњошколцима. Да бисмо то постигли постављени су следећи задаци:

- Идентификовање стереотипа и патријархалне културе међу средњошколцима;
- Идентификовање најзаступљенијих облика насиља у вршњачком и школском окружењу;
- Идентификовање партнерског насиља међу младима;
- Идентификовање ко од партнера је више изложен овом облику насиља;
- Утврђивање процента младих који су доживели насиље у везама и које облике;
- Утврђивање процента младих који знају особе из окружења које су доживеле партнерско насиље;
- Утврђивање спремности младих да говоре о насиљу које су претпрели у вези и коме би се обратили;
- Утврђивање заинтересованости младих да о овим темама говоре о школи и идентификовања њима најпригоднијих начина;

За потребе истраживања, насиље у партнерским везама међу младима смо операционализовали на индикаторе, помоћу којих смо анализирали и мерили тренутно стање. Индикатори су следећи:

- Индикатори патријархалне културе и стереотипа, које смо поставили у виду тврдњи, које су карактеристичне за патријархалну културу и стереотипе за жене и утврђивали степен слагања испитаника с њима;
- Индикатори насиља, сваки облик насиља је дефинисан и наведене карактеристике понашања везане за сваки појединачан облик;

- Субјективни индикатори заступљености насиља у везама; процене озбиљности проблема; лично доживљено насиље у вези; искуство блиске особе; спремност да се о овом проблему прича и начини на који би волели да се обрађују ове теме у школи;

Узорак на коме је истраживање спроведено обухвата средњошколце са територије Бечеја, Врања, Ниша, Пирота, Пожеге и Прокупља и чини га 1000 испитаника.

Подаци су прикупљени помоћу стандардизованог упитника, посебно конструисаног за потребе овог истраживања, који се састојао од 19 питања, при чему се први део односио на стандардне социодемографске варијабле, а други је био посвећен зависним варијаблама везаним за насиље у партнерским односима међу младима. Подаци су прикупљени у периоду 15.05.2022-06.06.2022. у средњим школама на територији Бечеја, Врања, Ниша, Пирота и Пожеге и Прокупља.

Анализа резултата истраживања

Први део упитника садржао је питања која се тичу социодемографских карактеристика испитаника, као што су пол, старост, средња школа и место школовања.

Социодемографска структура испитаника је следећа: Женског пола је 56%, односно 560 испитаника, а мушког 44%, односно 440 испитаника (график 1).

Старост анкетираних је следећа: 15 година има 100 испитаника (10%), 16 година 137 (13,7%), 17 година има 407 анкетираних (40,7%), 18 година 274 (27,4%), док 19 година старости је 82 испитаника (8,2%) (график 2).

Распоред испитаника по образовном профилу, односно коју средњу школу похађају је следећи: гимназија 376 испитаника (37,6%), стручна/техничка 282 (28,2%), економска/правна 342 (34,2%). У Бечеју се школује 128 испитаника (12,8%), у Врању 120 (12%), у Нишу 407 (40,7%), у Пироту 118 (11,8%), у Пожеги 108 (10,8%) и у Прокупљу 119 (11,9%) анкетираних (график 3).

На понуђене тврдње испитаници су одговорили на следећи начин:

1. Жени је природније место у кући са породицом него на радном месту.

Уопште се не слаже 543 испитаника (54,3%); делимично се не слаже 101 испитаник (10,1%); нити се слаже, нити не слаже 138 анкетирани (13,8%); док се с овом тврдњом слаже 218 испитаника (21,8%), односно делимично 9%, а у потпуности 12,8% (график 4).

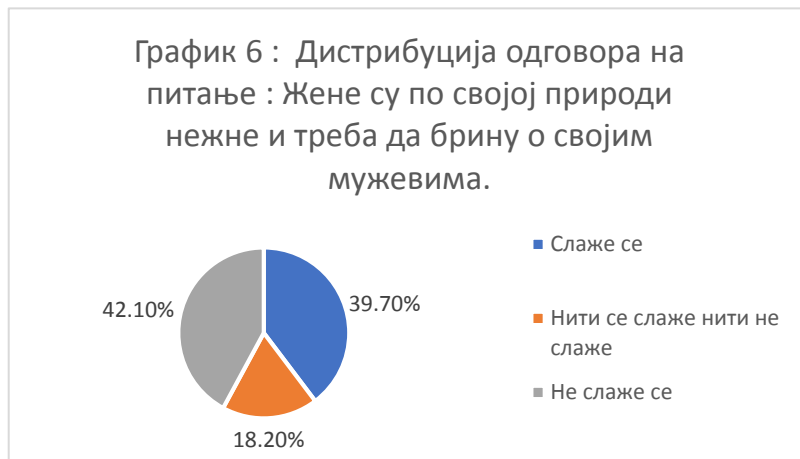

2. Мушкарац треба да буде глава куће и да његова буде последња. Уопште се не слаже 527 испитаника (52,7%); делимично се не слаже 94 испитаника (9,4%); нити се слаже, нити не слаже 124 анкетирани (12,4%); док се с овом тврдњом слаже 255 испитаника (25,5%), од тога делимично 10,8%, а у потпуности 14,7% (график 5).

3. Жене су по својој природи нежне и треба да брину о својим мужевима.

С понуђеном тврдњом се не слаже 42,1% испитаника, тј. уопште се не

слаже 25,3%, односно 253 анкетирани, делимично се не слаже 16,8% или 168 испитаних, без става је 18,2%, а слаже се 39,7%, односно 397

испитаника, од тога 180 (18%) се делимично слаже, а у потпуности 217 (21,7%) (график 6).

4. Прави мушкарац не треба да показује своје емоције

Уопште се не слаже 710 (71%) анкетираних; делимично се не слаже 89 (8,9%); нити се слаже или не слаже 76 (7,6%); делимично се слаже 47 (4,7%); у потпуности се слаже 78 (7,8%) (график 7).

5. Права жена/девојка треба да зна када треба да ућути

Уопште се не слаже 530 (53%) анкетираних; делимично се не слаже 100 (10%); нити се слаже или не слаже 120 (12%); делимично се слаже 80 (8%); у потпуности се слаже 170 (17%) (график 8).

Овим тврдњама смо хтели да испитамо заступљеност патријархалне и традиционалне културе, међу средњошколцима, за коју се сматра да је у корелацији с повећаном агресивношћу. Међутим, овим истраживањем нисмо утврдили њено доминантно присуство и ако је у одређеној мери присутна међу омладином, што нам указује да се око 20% испитаника просечно слагало с

График 7: Дистрибуција одговора на питање: Прави мушкарац не треба да показује своје емоције .

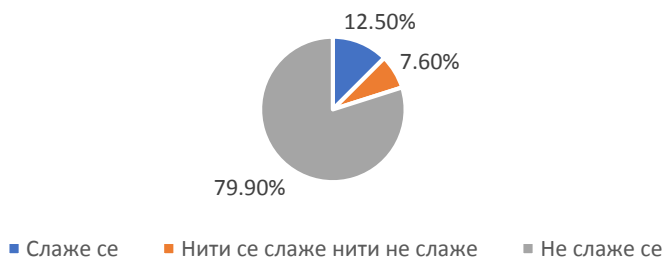

График 8: Дистрибуција одговора на питање : Права жена/девојка треба да зна када да ућути .

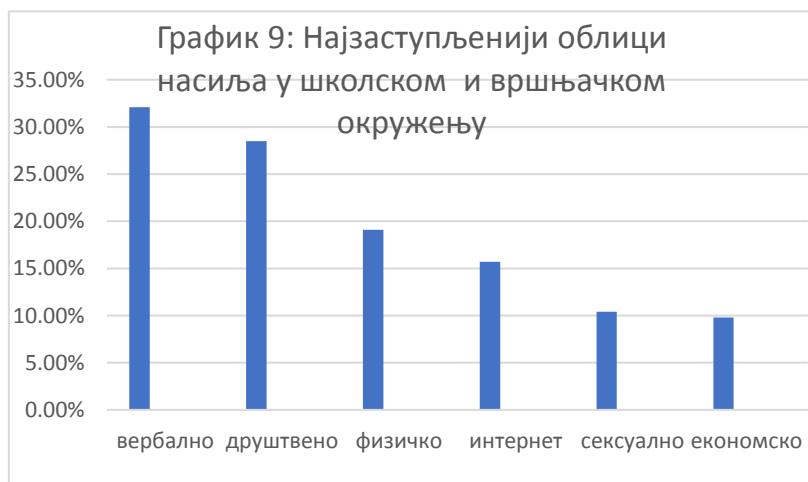
понуђеним тврдњама. И даље је најзаступљенији стереотип да су жене, по природи нежнији пол и да због тога пре свега треба да обављају емоционалне улоге у домаћинству, што нам је потврдило скоро 40% испитаника који деле овај став.

Испитаницима смо понудили шест облика насиља и тражили од њих да их распореде по учесталости у њиховој школи и окружењу, како би видели који су најзаступљенији. Дobili смо следеће одговоре: вербални, односно емоционални облик насиља (претње, исмевање или омаложавање са циљем повреде нечијих осећања, увреде на расној, етничкој, полној, родној и религијској основи) је 32,1% испитаника ставило на прво место, а на друго 27,8%, што у збиру даје 59,9% високоранжираних одговора. На другом месту по учесталости у школском окружењу је социјално/друштвени (оговарање, ширење гласина и лажи о некој особи с циљем њене изолације из друштва) облик насиља, које је 28,5% испитаника истакло да је најзаступљеније, на другом месту је овај облик насиља ставило 17,1, што кумулативно даје 45,6% одговора.

Физичко насиље (ударање, гурање, чупање, затварање, отимање) се на основу одговора рангира на трећем месту, пошто је 19,1% испитаника одговорило да је ово најзаступљеније, а 15,7% ставило ово насиље на другом месту, што је збирно 34,8% одговора, који нам указују о високој заступљености овог облика насиља. Сличан број одговора смо добили за заступљеност интернет насиља (насиље које се врши путем интернета, телефона, друштвених мрежа, слање узнемирујућих порука, крађа лозинки, објављивањем приватних података и фотографија, ширење неистине, лажног

представљања или непримерених коментара), 15,7% анкетираних га сматра најзаступљенијим, 20,6% га је другорангирало, што у кумулативном збиру првог и другог места даје 36,3% и тиме у збиру има више од физичког насиља. На петом месту, по заступљености одговора које га сматра најзаступљенијим обликом насиља међу школском популацијом је сексуално (нежељени физички додир интимних делова тела, принуђивање на сексуални чин или било какву инсинуацију таквог чина, увредљиви коментари који се тичу сексуалности), 10,4% је прворангирало ово насиље, а на другом месту ставило 6,3%, што указује да га је 16,9% испитаника високорангирало. Мора се напоменути да је овај облик насиља добио и највише одговора, који сматрају га као најмање заступљеним обликом насиља од понуђених (54,3%). На последњем месту је економско насиље (изнуда новца, крађа новца и/или ствари), 9,8% испитаника га сматра најзаступљенијим, а 6,7% на другом месту, па видимо да га је високопозиционирало 16,5% испитаника (график 9).

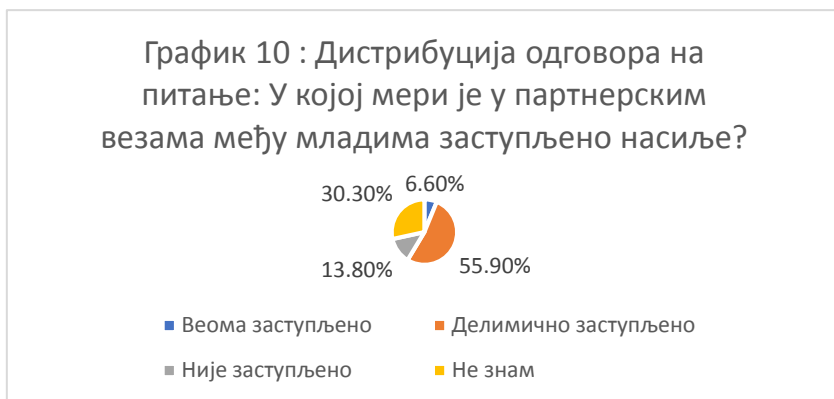
Из датих одговора, можемо закључити да су невербални облици насиља, најзаступљенији међу средњошколском популацијом, јер је апсолутна већина испитаника то истакла као најчешће облике

насиља, међутим, забрињава и релативно високо присуство физичког насиља (34,8% анкетираних га је ставило на једно од прве две позиције), а не сме се занемарити ни мало значајан проценат

заступљености сексуалног насиља (16,9% га сматра изузетно учесталим).

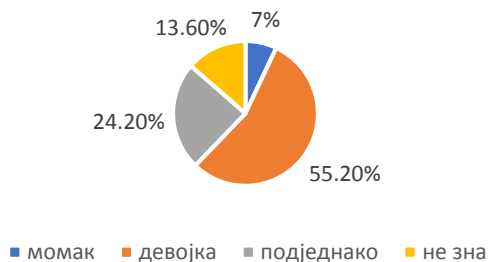
На основу спроведеног истраживања, видимо да насиље у партнерским везама, међу младима заступљено, што је потврдило 55,9% испитаника, од којих је 6,6% рекло да је веома заступљено, а 49,3% делимично. 138, односно 13,8% анкетираних је рекло да није заступљено, 30,3%, односно 303 анкетираних, не зна да ли је насиље присутно у партнерским везама међу младима (график 10).

Највећи број испитаника (55,2%) сматра да су девојке највеће жртве партнерског насиља, тј. да су најизложеније насиљу. 242 анкетираних, односно 24,2% је рекло да у везама, мушкарци и девојке подједнако трпе насиље, док 7% сматра да су мушкарци најизложенији. 13,6% није знало одговор на ово питање (график 11).

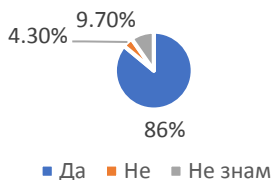
Можемо видети да је насиље у младалачким партнерским везама у највећој мери родно засновано, јер су жене, односно девојке, најчешће жртве партнерског насиља.

График 11: Дистрибуција одговора на питање : Шта мислиш , ко од партнера је више изложен овом виду насиља ?

Огромна већина испитаних, њих 860 (86%) сматра да је насиље у партнерским везама озбиљан проблем, 43 (4,3%) анкетираних не види насиље као озбиљан проблем у везама, 97 (9,7%) не зна одговор на постављено питање (график 12).

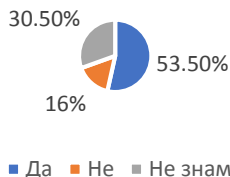
График 12 : Дистрибуција одговора на питање : Да ли мислиш да је насиље у партнерским везама озбиљан проблем?

Из ових одговора закључујемо да млади у огромној мери могу идентификовати и схватити озбиљност овог друштвеног проблема.

Највећи број анкетираних (53,5%) види везу између насиља и социо-економског статуса (друштвени положај, образовање, материјално стање...), 30,5% не зна да ли постоји повезаност, а 16% не види везу између ових варијабли (график 13).

График 13: Дистрибуција одговора на питање : Да ли је насиље повезано са социо-економским статусом (друштвени положај , образовање , материјално...

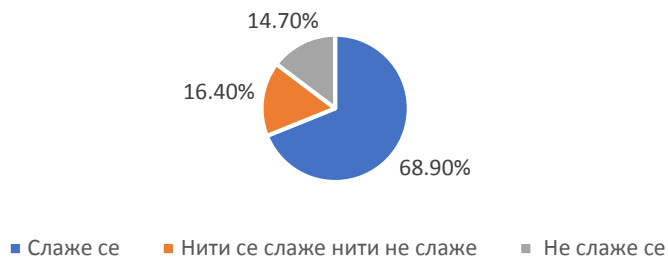
Ово представља занимљив материјал за даља и дубља истраживања, концентрисана пре свега на повезаност насиља и социо-економског положаја и видети како млади размишљају по том питању. Истраживање може одвести у два правца, млади могу сматрати да је насиље међу особама нижег социо-економског статуса чешћа појава, а може нас одвести и у другом правцу, да заправо сматрају да су они вишег положаја насилнији, али због свог утицаја, моћи и богатства то могу да прикрију.

Пред младе смо ставили 7 тврдњи и добили смо следеће одговоре:

1. Некада су млади толико љути, да не могу да се контролишу.

68,9% испитаника се слаже с овом тврдњом (48,8% се потпуно слаже, 20,1% делимично), 16,4% је неутрално на овој тврдњи, а 14,7% се не слажу (график 14).

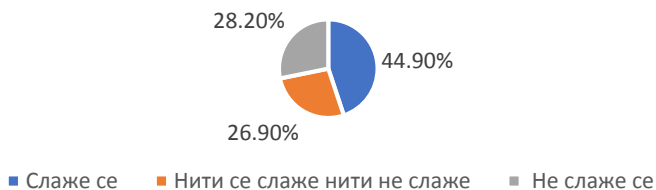
График 14: Дистрибуција одговора на питање : Некада су млади толико љути , да не могу да се контролишу .

2. Девојке/жене су једнако насилне као и момци/мушкарци.

44,9% се слажу с понуђеном тврдњом, 26,9% се нити слажу нити не слажу, док се не слаже 28,2% се не слаже (график 15).

График 15 : Дистрибуција одговора на питање : Девојке / жене су једнако насилне као и момци/мушкарци.

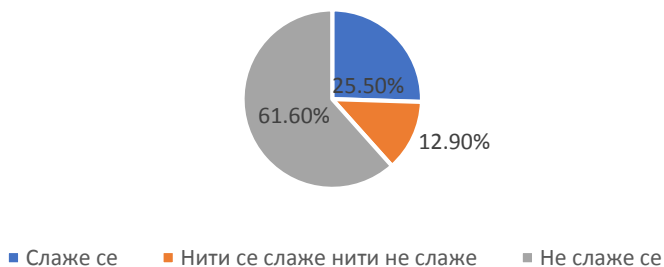

3. Ако неко превари момка/девојку заслужије шамар.

61,6% испитаника се не слаже с овом тврдњом, 25,5% се слаже, а 12,9% је неутрално по овом питању (график 16).

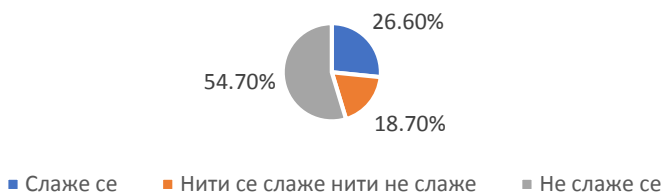
4. Само психички болесне особе чине насиље.

График 16 : Дистрибуција одговора на питање : Ако неко превари момка/девојку заслужује шамар .

Већина испитаника, њих 547 (54,7%) се не слаже с тврдњом, док се 266 (26,6%) слаже, а 187 (18,7%) нити се слаже нити не слаже (график 17).

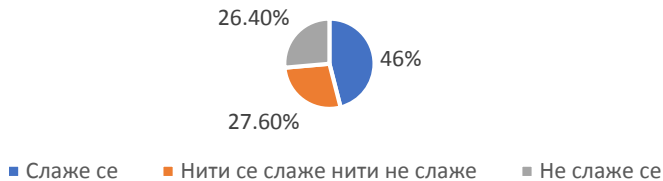
График 17: Дистрибуција одговора на питање: Само психички болесне особе чине насиље .

5. Алкохол и љубомора су главни узрочници насиља.

Велики број испитаника се слаже с овим ставом (46%), 26,4% се не слаже, а нема став 27,6% (график 18).

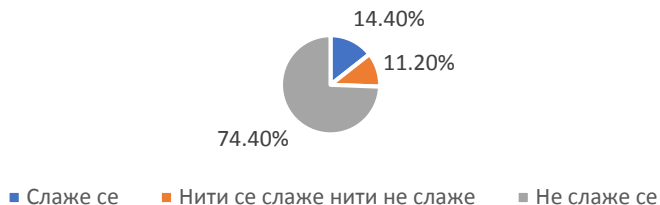
График 18: Дистрибуција одговора на питање: Алкохол и љубомора су главни узричници насиља.

6. Девојке које се слободније понашају и облаче су саме криве за насиље које доживљавају.

Велика већина анкетираних се не слаже с овом тврдњом, њих 744 (74,4%), а огромна већина од њих чак уопште се не слаже (65,3%), 14,4% одговарају позитивно на овај став, а 11,2% се није сложило нити не сложило (график 19).

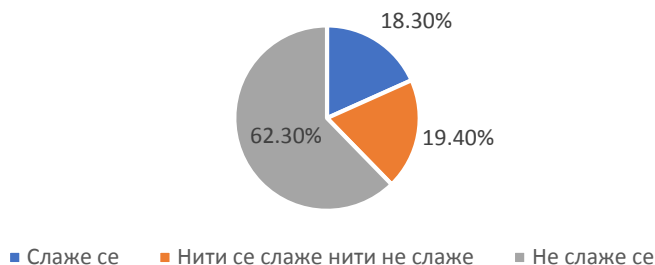
График 19: Дистрибуција одговора на питање : Девојке које се слободније понашају и облаче су саме криве за насиље које доживљавају .

7. Ако неко вређа момка/девојку сигурно има разлог за то.

62,3% испитаника сматрају да нема разлога за тим, 18,3% би одобрило такво понашање, а 19,4% нема јасан став (график 20).

График 20: Дистрибуција одговора на питање: Ако неко вређа момка/девојку сигурно има разлога за то .

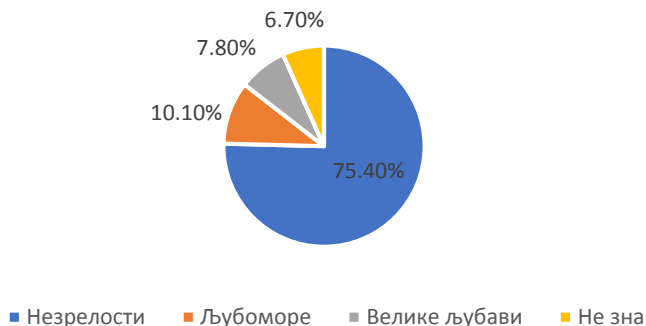
Добили смо неке занимљиве одговоре на понуђене тврдње. Можемо видети да су млади често љути и да имају проблем да каналишу тај бес, што је један од значајнијих индикатора насилничког понашања. Већина, али не апсолутна, сматра да су жене и девојке подједнако насилне као и мушкарци, али је велика подељеност по овом питању. Највећи број анкетираних не подржава насилно понашање у случају преваре, а апсолутна већина не сматра да је психичко стање, односно неки ментални проблем главни узрок насилничког понашања у везама. Док за разлику од тога, велики број испитаника виде у алкохолу и љубомори главне узрочнике насиља. Огромна већина сматра да девојке својим понашањем и облачењем нису саме криве, за насиље које им се деси.

Испитаницима смо такође поставили још неке ситуације и понудили им одређени број одговора, који би требали да представљају разлог за одређено понашање:

1. Ако момак/девојка говори да ће се убити, ако га/је оставиш, то је знак:

Огромна већина испитаника сматра да је ово одраз незрелости (75,4%), 10,1% каже да је то одлика љубоморе, 7,8% сматра да је то знак велике љубави, а 6,7% не зна о чему се ради (график 21).

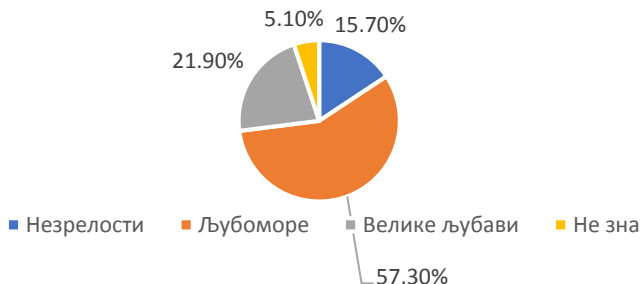
График 21: Дистрибуција одговора на питање : Ако момак/девојка говори да ће се убити , ако га/је оставиш , то је знак :

2. Ако момак/девојка жели да зна где си, у сваком тренутку, то је знак:

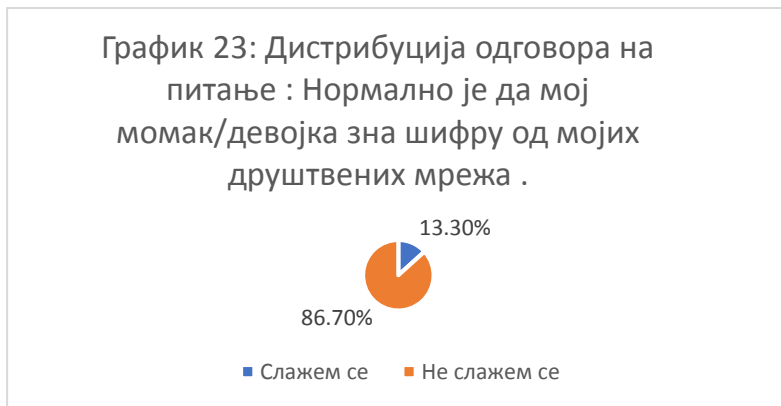
Апсолутна већина анкетираних (57,3%) сматра да је ово одлика љубоморних особа, 21,9% каже да се тако понаша особа којој је стало до вас, 15,7% да је таква особа незрела, 5,1% не зна (график 22).

График 22: Дистрибуција одговора на питање : Ако момак / девојка жели да зна где си , у сваком тренутку , то је знак :

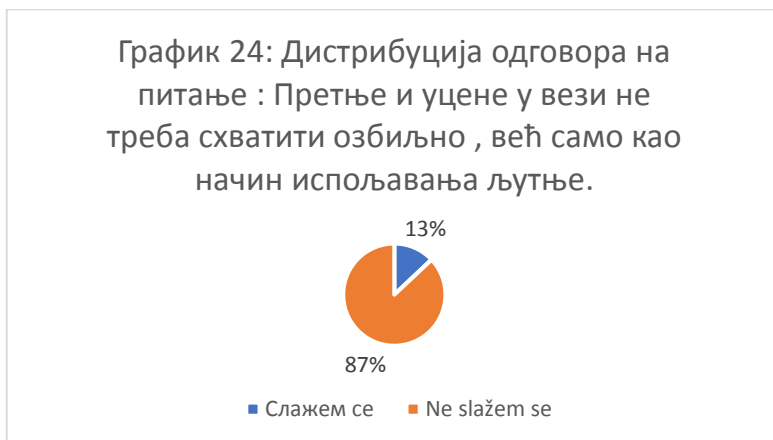
3. Нормално је да мој момак/девојка зна шифру од мојих друштвених мрежа.

Убедљиво највећи број испитаника се не слаже с овом тврдњом, њих 867 (86,7%), док се преостали број слаже, а то је 133 (13,3%) (график 23).

5. Претње и уцене у вези не треба схватити озбиљно, већ само као начин испољавања љутње.

870 (87%) анкетираних се не слаже с датом тврдњом, тј. сматрају да се претње и уцене у вези требају схватити озбиљно, док 130 (13%) се слаже да на то не треба гледати озбиљно (график 24).

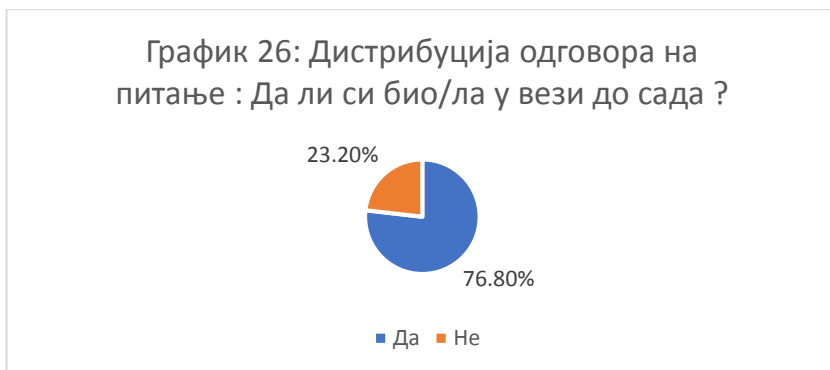

5. Један шамар није насиље.

Слично као и у претходној тврдњи, огромна већина (82,7%) се не слаже с понуђеном тврдњом, те сматра да је свакако и један шамар насилничко понашање, а 17,3% је рекло да се на основу једног шамара не може рећи за неког да је насилник (график 25).

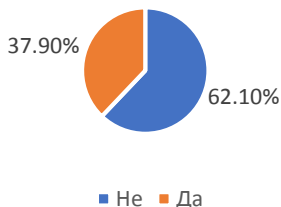

Највећи број испитаника, њих 768 (76,8%) је било у вези, док остатак није био, а то је 232 испитаника, односно 23,2% (график 26).

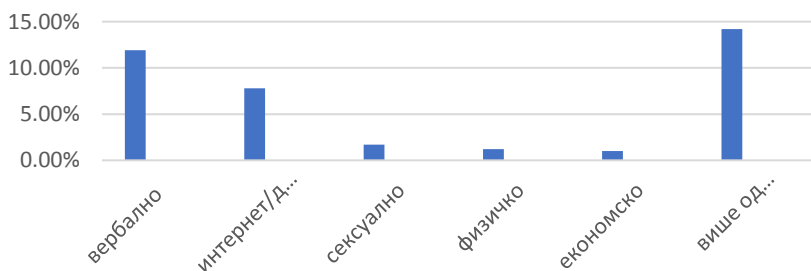
Већина испитаника (62,1%) није трпело насиље у везама, што значи да 37,9% то јесте (график 27). 14,2% је била жртва више од једног облика насиља. 11,9% је била жртва вербалног насиља, 7,8% интернет насиља, а 4,9% је претрпело вербално и интернет насиље заједно. 1,7% је претрпело сексуално насиље, 1,2% физичко и 1% економско насиље. 1,5% испитаника је била жртва вербалног и

График 27: Претрпљено насиље у партнерском односу

физичког насиља у вези, док је 1% било жртва свих понуђених облика насиља. 9 испитаника (0,9%) у вези је трпело вербално и сексуално насиље (график 28).

График 28 : Дистрибуција одговора на питање : Да ли си доживео/ла неки вид насиља до сада у везама ?

Ово подаци нам говоре, да је насиље у партнерским везама међу младима и те како присутно и да је више од трећине испитаника, који су били у везама и било жртва насиља. Најчешће се то ради у вербалним облицима насиља, као што су вређање и омаложавање или о интернет насиљу (говор мржње, претње, исмејавање, вређање на друштвеним мрежама итд.) Међутим, одређен, не мали број, скоро 15% је била жртва више облика насиља.

Испитаницима смо понудили неколико ситуација, које указују на насилничко понашање или представљају понтецијал за развој

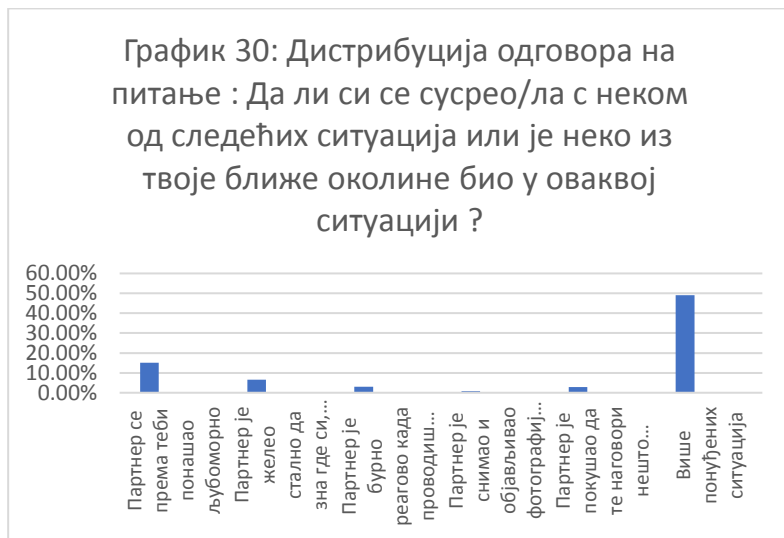
насилничког понашања и питали их да ли су се сусрели или је неко из њиховог ближег окружења био у некој или у више таквих ситуација. Дobili смо следеће одговоре: Само 22,7% анкетираних није било у ни у једној ситуацији или неко из њиховог најближег окружења, док је 77,3% било или зна неког ко је био (график 29). 49% испитаника је било или зна неког ко се нашао у више понуђених ситуација. 15,1% је било у вези или зна неког ко је био, а у којој се партнер/ка понашао/ла љубоморно; 6,5% у вези у којој је партнер/ка стално желео/ла да зна где си, с ким си и шта радиш; 3,1% где је партнер/ка бурно реаговао/ла на провођење времена с неким ким он/она не одобрава или на начин на који не одобрава; 2,8% се сусрело или зна оне који су имали искуства да је партнер/ка покушавао/ла да наговори на нешто говорећи: „Да ме волиш...“; а 0,8% да је партнер/ка снимао/ла и објављивао/ла фотографије или видео записе са сексуалним садржајем.

График 29: Лично или искуство особе у окружењу које је доживело непријатну /потенцијалну насилну ситуацију у вези.

Веома чест случај (9,4% анкетираних је навело) је да су се сусретали с четири понуђене ситуације и то: да се партнер/ка понашао/ла љубоморно; стално желео/ла да зна где је партнер/ка, с ким и шта ради; да је партнер/ка бурно реаговао/ла када проводиш време с неким, с ким он/она не одобрава или на начин на који не одобрава; и да је покушавао/ла да наговори на нешто говорећи: „да ме волиш ти би...“. 8,4% има искуства са ситуацијама љубоморе и посесивности (партнер/ка жели да зна кретању и с ким се проводи време), 6,9% комбинација љубоморе, снимање и дељење

фотографија или видеа с сексуалним садржајем и емотивним уцењивањем. 4% је доживело или зна неког ко је у вези доживео љубоморно понашање, као и бурно реаговање на провођење времена с неким ким не одобрава. 3,5% испитаника има искуства са свим понуђеним ситуацијама, а 3% с љубоморним, посесивним и уцењивачким понашањем (график 30).

На основу ових одговора, можемо рећи да се велики број наших младих испитаника, сусрео или зна неког блиског ко се сусрео, у најмању руку с изузетно непријатним ситуацијама, а може се слободно рећи, ако не насилних, онда оних који указују да партнер има тенденцију да се насилно понаша. Најчешће се то ради о љубоморном, посесивном и уцењивачком понашању, који је заправо увод у партнерско насиље. Додајући на то да више од 2/3 испитаника има искуства с таквим врстама понашања, видимо да је ово озбиљан друштвени проблем, који потенцијално може постати и озбиљнији, када насилник испољи и отворено агресивно понашање.

437 (43,7%) испитаника је рекло да му/јој се друг/другарица поверио/ла да трпи неки облик насиља у вези, а 563 (56,3%) је одговорило да није (график 31).

График 31: Дистрибуција одговора на питање: Да ли ти се неки друг/другарица поверио/ла да је трпео неки облик насиља у вези?

Видимо подељеност одговора на ово питање. Међутим, скоро половини испитаника се друг/другарица поверио/ла да трпи насиље у вези, што нам говори о великом присуству насиља у партнерским везама међу младима. Такође, треба водити и додатног рачуна, с обзиром да жртва често ћути о насиљу које трпи, тражи оправдање за такво понашање партнера и нада се да је то само пролазно. Из тога разлога, ми се плашимо да је стварна бројка још већа и да је насиље у партнерским везама међу младима још учесталије.

Хтели смо такође да знамо, ако би се испитаник/испитаница нашао/ла у ситуацији у којој трпи насиље у вези, коме би се прво обратио/ла. Добили смо следеће резултате: 31,5% би се обратило члановима породице; 31,3% најбољем другу/другарици; неком другом 4,4%; разредном старешини/психологу/саветовалишту за младе 2,1%; ником 12,3%. 11% испитаника би своја негативна искуства поделило и с члановима породице, као и најбољим пријатељима; 2,3% члановима породице и разредном старешини/психологу/саветовалишту за младе и 1,7% би и члановима породице, пријатељима и разредном старешини, психологу или саветовалишту за младе (график 32).

График 32: Дистрибуција одговора на питање : Ако би се нашао/ла у некој од поменутих ситуација, коме би се прво обратио/ла?

Може се рећи да су ово охрабрујући подаци, с обзиром да велика већина би се поверила да трпи насиље, њих 87,3%, што представља први корак о решавању проблема. Док жртва ћути и трпи, мале су шансе да то неко примети сам из окружења, а и ако примети, тешко се може кренути у решавање проблема, јер у том случају жртва би врло вероватно негирала да јој се нешто дешава.

На питање: „Шта мислиш да ли о овим темама треба разговарати у школи?“, 65,8% испитаника је одговорило потврдно, 17,9% сматра да не треба, а 16,3% не зна (график 33).

График 33: Дистрибуција одговора на питање : Шта мислиш да ли о овим темама треба разговарати у школи?

Видимо да већина испитаника би подржала разне видове едукација, с обзиром да сматрају да се о овим темама, везаним за насиље у партнерским везама међу младима, треба говорити у школама.

Што се тиче начина, на који би требало разговарати о овим темама, 22% испитаника сматра да би то требало обавити на часовима

одељенске заједнице; 11,1% кроз организовање клуба или секције; 10,7% сматра да је неформално образовање најбољи начин; на неки други начин 6,5% (испитаници су имали могућност да допишу свој одговор и најчешће су навели следеће: код психолога, држање часова сексуалног образовања, промоције здравих међуљудских односа, формирање центара за младе, рад на самопоуздњу, разговор код куће и сл.); кроз организовање трибина за родитеље и ученике 5,9%. 5% би подржали комбинацију организовање клуба/секције и разговора на часовима одељенске заједнице, 4,3% кроз разговоре на одељенској заједници и неформално образовање. 3,1% сматра најпригодније решење разговор на часовима одељенске заједнице и трибине за родитеље и ученике. 2,5% би подржало све понуђене начине за разговор на датим темама. 1,4% анкетираних би најрадије желело да се организују клубови/секције, али да се реализује неформално образовање. Док 17,6% мисли да се о овим темама не треба причати (график 34).

Млади и те како желе да разговарају о овом проблему, јер огромна већина, 86,4% подржава то. Најчешће преферирају традиционални модел, какав је разговор на одељенској заједници, али би радо прихватили и неке иновативне начине, као што су неформално образовање или организовање клубова и секција, као и трибина. На свима нама је да их подржимо и то им омогућимо.

Закључак

Из датог истраживања можемо видети да је насиље у партнерским везама међу младима заступљено, јер је скоро 40% оних који су били у везама и доживело неки облик насиља, а сличне податке смо добили и на основу питања о поверавању друга/другарице да трпи насиље у вези. Можемо претпоставити да је и заступљеније, када додамо податке да је скоро 80% анкетираних одговорило да је доживело лично или неко из њиховог окружења изузетно непријатну ситуацију или потенцијално и агресивну, због љубоморних, посесивних и уцењивачких ставова партнера/партнерке. Утврдило смо да млади имају генерално проблем с бесом и његовим каналисањем и да је то често узрочник агресивног понашања. Такође се истичу проблеми љубоморе и алкохола, као окидача. Патријархална и традиционална култура су заступљене, али не као доминантне, док су стереотипи о девојкама и женама присутнији, поготову о њиховој примарној улози, која се сматра да треба бити експресивна (брига о породици и домаћинству као главна улога). Насиље је и генерално заступљено међу омладином, најчешће се ради о вербалним облицима, али ни физичко, које је трећерангирано, ни сексуално не смемо занемарити. Ти подаци се осликавају и када се ради о облицима насиља у партнерским везама. Млади умеју да препознају озбиљност овог проблема, те у великој већини сматрају да је насиље у везама озбиљан проблем и може се рећи да је општи став да се о томе и треба причати. Највише испитаника, кад би били жртве насиља, би о томе причали с члановима породице и најбољим друговима и другарицама, међутим апсолутна већина подржава и разговор о овим темама у школама. Видимо да преферирају традиционалан начин школске дискусије у виду разговора на часовима одељенске заједнице, али би подржали и иновативније технике, као што су неформално образовање, формирање клубова или секција, као и трибине на којима би били присутни ђаци и родитељи. То је један од позитивних резултата овог истраживања, да су млади спремни да активно учествују у ублажавању и решавању овог друштвеног проблема. Управо је то и време, што се тиче старости, да се дела и да спречимо развој културе насиља, које ће се испољавати и у старијим добрима. Зато је потребно да сви приступимо озбиљно овом проблему. Млади су нам и сами рекли у ком правцу би волели да идемо ка проналаску решења.

Разредне старешине би требале да имају већу улогу, да покрену расправу на часовима одељенске заједнице, али и Министарство омладине и спорта, као и невладин сектор се требају додатно ангажовати, поготову при организовању и реализацији неформалног и информалног образовања, јавним расправама, клубовима и секцијама. Када успемо да едукујемо одређен број средњошколаца на ову тему, добићемо и додатне бенефите, јер када они оду међу своје вршњаке, моћи ће да наставе с едукацијом и то без препрека и баријера, у једно много опуштенијој атмосфери, без туторства одраслих. И ако смо добили ни мало охрабрујуће податке по питању заступљености насиља у партнерским везама међу младима, ипак можемо рећи да смо открили и неке позитивне ствари, а то је да су млади свесни озбиљности овог проблема, да желе да се о томе говори и да они желе бити део решења.

Препоруке

Насиље у партнерским везама младих у Србији је пре правило него изузетак. Иако учестао, овај проблем млади у великој мери не препознају као насиље већ га изједначавају са љубављу и партнерским конфликтом.

Овакви подаци о распрострањености насиља у партнерским односима младих често буду изненађење за наставнике/наставнице, омладинске раднике/це, новинаре/ке, родитеље, доносиоце одлука на локалном нивоу, ширу јавност, као и саме младе особе. Недовољно препознавање проблема партнерског насиља доводи до тога да се мало ради на његовом спречавању и заустављању. Не постоје превентивни програми који се системски спроводе у школама, активности омладинског рада у цивилном сектору ретко укључују ову тему, а препознавање проблема на нивоу релевантних локалних политика је недовољно.

Партнерско насиље, ако се о њему уопште говори, се изједначава са вршњачким насиљем, чиме се родна перспектива занемарује.

Достизање родне равноправности је заједнички циљ свих нас. Добро осмишљен рад са младима на превенцији и заустављању насиља у партнерским односима допринеће смањењу породичног насиља и насиља према женама, као и нулој толеранцији на насиље. А период адолесценције је, с обзиром на развој критичког мишљења, значај партнерских релација и потребу за преиспитивањем друштвених конструката, је прави тренутак за то.

Резултати истраживања дају значајне податке за формулисање препорука у даљем раду на проблему насиља у партнерским везама младих. Како би их учинили што примењивијим у пракси, наводимо *опште препоруке*, које су важне за све све појединце, институције и организације које се баве младима, као и специфичне *препоруке за кључне актере*.

Опште препоруке

✓ нека тема насиља у партнерским односима младих буде на вашој агенди. Креирање нових програма и активности је свакако добродошло, а значајни резултати се могу постићи и кроз обраду теме насиља у

партнерским везама у оквиру активности које већ спроводите. На пример, уколико са младима радите на теми очувања репродуктивног здравља, укључивање сегмената који се односе на насиље у партнерском односу ће бити вишеструко корисно. Млади ће сигурно бити заинтересовани, сетите се да је 70% њих искусило насиље у партнерском односу.

✓ осигурајте да се насиље у партнерским односима не ставља “у исти кош” са вршњачким насиљем. Феномени вршњачког насиља и партнерског насиља су свакако сродни, али их не треба изједначавати. Партнерско насиље захтева приступ који узима у обзир родну компоненту, разумевање механизма моћи и контроле, као и рад на преиспитивању родно заснованих ставова и ставова о партнерском насиљу.

✓ обезбедите видљивост психолошког насиља. Велики број младих не препознаје психолошко насиље, иако је 7 од 10 младих искусило овај облик насиља. Најмање 1/5 младих не препознаје психолошке облике насиља, док изразито љубоморно и контролишуће понашање нормализује скоро половина младих. Нека активности које спроводите утичу на промену ове статистике.

✓ градите капацитете своје организације/институције за разумевање феномена насиља у партнерским односима. Имајући у виду распрострањеност насиља у партнерским везама младих, познавање основа ове теме је једна од неопходних компетенција за све који на било који начин раде са младима или за младе. Без обзира на то да ли сте професор/ка физике, кошаркашки тренер/ице или омладински радник/радница, важно је да разумете значај овог проблема и последица које оставља, односно да својим деловањем утичете на превенирање и заустављање насиља у партнерским везама код младих.

✓ умрежите се са организацијама и професионалцима који су специјализовани за тему насиља у партнерским односима. Повезивање са организацијама и професионалцима који се баве проблемом насиља биће вам значајан ресурс уколико се сусретнете са младом особом која је искусила насиље у партнерском односу или која га чини. Такође, на тај начин ћете имати експертску подршку у организацији и спровођењу различитих активности на ову тему.

✓ укључите младе! Млади ће једни другима бити највећа подршка у личном преиспитивању и постизању промене. Уколико спроводите програме за младе на ову тему, користите могућности које пружа вршњачка едукација и омладински активизам.

Препоруке за кључне актере

✓ систем образовања је од изузетног значаја за пружање оквира у коме млади могу да преиспитају своја уверења и искуства повезана са насиљем у партнерским везама. Као основ планирања и спровођења активности у оквиру средњих школа препознајемо Тимове за заштиту од дискриминације, насиља, злостављања и занемаривања, вршњачке тимове, дјачке парламенте као и педагошко-психолошке службе. Веома је важно да ови актери спроводе активности које су усмерене баш на тему партнерског насиља, односно да је не изједначавају са вршњачким насиљем.

Препорука је да најмање једна специфична активност усмерена на превенцију партнерског насиља међу младима буде предвиђена годишњим планом рада Тима за заштиту од дискриминације, насиља, злостављања и занемаривања у свакој средњој школи. Добра пракса је и обука вршњачких тимова на ову тему.

Значајно је да активности које се спроводе поред теме насиља у партнерским односима буду усмерене и на деконструисање ирационалних уверења о љубави, родно заснованих ставова и ставова о насиљу. Такође, при осмишљавању активности треба узети у обзир да ће младићима требати већа подршка у промени родно заснованих уверења и ставова о насиљу него девојкама.

✓ сектор омладинског рада може у великој мери допринети спречавању и заустављању насиља у партнерским везама младих. Уколико се бавите омладинским радом, родна равноправност и насиље јесу ваша тема, чак и уколико су срж вашег рада друге области попут неформалног образовања, здравља, људских права и слично. Значај теме и распрострањеност проблема насиља су аргументи за овај став. Преиспитајте примену принципа родне равноправности у оквиру ваше организације. На који начин је он имплементиран у организацији? Да ли су активности које спроводите родно сензитивне (прилагођене и девојкама и младићима)? У

оквиру својих тимова формулишите начине на које можете унапредити постојећу праксу.

Један број организација ће препознати своју улогу у креирању испровођењу превентивних програма и активности у области партнерског насиља младих. Резултати овог и других релевантних истраживања вам могу бити од помоћи при њиховом осмишљавању. Наше истраживање показује да се поред теме насиља у партнерским односима треба фокусирати и на ирационална уверења о љубави, родно засноване ставове и ставове о насиљу. У раду са младима, посебан акценат треба ставити на учестале облике насиља које млади не препознају у довољној мери.

✓ организације које се баве насиљем у породици и насиљем над женама на локалном нивоу су незамењив ресурс за спречавање и заустављање насиља над женама и насиља у породици. Постојећа експертиза може бити искоришћена за осмишљавање програма и активности које су фокусиране на младе, како кроз консултантску подршку другим организацијама и институцијама, тако и кроз спровођење активности у оквиру самих организација.

✓ локална самоуправа обезбеђује оквир деловања институција и организација на локалном нивоу и од изузетног је значаја за постизање промене у области насиља у партнерским везама младих. Самим тим, важно је да млади буду препознати као посебна циљна група у свим стратешким и акционим документима локалне самоуправе која се односе на родну равноправност. Активности које се планирају ће остварити свој ефекат уколико укључују родну компоненту, односно уколико нису фокусиране на опште појмове ненасилне комуникације, контроле беса и слично.

Такође, значајно је да насиље у партнерским односима буде препознато кроз политике које се креирају за младе на локалном нивоу. Локални акциони план за младе је документ који такође треба да интегрисе област родне равноправности и превенције насиља у партнерским везама младих. Локална самоуправа је важна и за имплементацију дефинисаних активности у пракси у оквиру свих релевантних система на локалном нивоу, као што су социјална заштита, здравство, образовање.

Препоруке за доносиоце одлука

Један од циљева иницијативе јесте да се формулишу препоруке за локалне самоуправе које се тичу унапређења локалних политика за превенцију и сузбијање родно заснованог насиља код младих. Могућности унапређења ових политика на локалном нивоу пре свега зависе од информисаности и сензибилисаности важних актера (грађана/ки, локалне управе односно доносиоца/ доносиатељки политичких одлука и организација цивилног друштва), као и од њиховог узајамног повезивања и умрежавања.

Поред тога, битна је и политичка воља да се ово питање перманентно унапређује, да се у том смислу изграде одговарајући механизми, канали и стратегије деловања, као и да се стално процењују учинци. Кључне препоруке које упућујемо локалним самоуправама су:

1. УНАПРЕЂЕЊЕ ИНТЕРНИХ КАПАЦИТЕТА ЛОКАЛНЕ САМОУПРАВЕ ЗА ПРЕВЕНЦИЈУ И СУЗБИЈАЊЕ РОДНО ЗАСНОВАНОГ НАСИЉА МЕЂУ МЛАДИМА

Питање родно заснованог насиља је интерсекторско питање које таргетира различите актере, тела и органе у локалној самоуправи. Као кључни сет препорука у овом домену наводимо:

- Укључивање младих у механизме за остваривање родне равноправности на локалном нивоу – препорука је да се унапреди сарадња између Савета за родну равноправност и Савета за младе на локалном нивоу као кључних саветодавних механизма локалне самоуправе. Потребно је укључити младе у рад локалних савета за родну равноправност, као обавезне чланове, али и сензибилисати чланове Савета за родну равноправност за специфичне потребе младих.
- Потребно је да ојачају капацитети Савета за младе како за родну анализу (да боље разумеју питања и права жена и родних мањина и начине на које на њих имају утицај неки програми, политике итд.), тако и за заступање теме родне равноправности, а што даље подразумева и усмеравање омладинске политике и активности. Један од предуслова јесте да у саветима за младе буде бар једно лице које се активно бави и добро познаје тему родне равноправности и родно заснованог насиља.

- У оквиру стратешких докумената на локалном нивоу, а у контексту ове теме, постоје Акциони план за родну равноправности и Локални акциони планови за младе.

Препорука је да се у оба стратешка документа формулишу циљеви, активности и мере које се односе на сузбијање родно заснованог насиља међу младима. Такође, да би активности биле реализоване, важно је да буду и правовремено буџетиране на локалном нивоу.

- Успостављање континуиране сарадње између канцеларије за младе/ координатора/ки за младе и координатора/ ки за родну равноправност у локалној самоуправи, као представника/ца локалних службеника/ца који су надлежни за ову тему.
- Формирање родно сензитивних статистика на нивоу локалне самоуправе, а нарочито статистика које су у вези са омладинском политиком. Једна од важних ставки јесте и увођење родног буџетирања у финансијско планирање омладинских активности. У складу са тим, препорука је да се спроводе различита истраживања у локалној самоуправи, а која су у вези са питањем различитих облика насиља међу младима.
- Додатно сензибилисање доносиоца/доносиоцеки политичких одлука на тему родно заснованог насиља међу младима.

2. УНАПРЕЂЕЊЕ МЕЂУИНСТИТУЦИОНАЛНЕ И МЕЂУСЕКТОРСKE САРАДЊЕ НА ЛОКАЛНОМ НИВОУ:

Локална самоуправа је оснивач и/или има важну улогу у координацији кључних институција: школа, домова здравља и центара за социјални рад. У складу са тим, препоруке су следеће:

- Унапредити рад саветовалишта за младе – саветовалишта за младе формирана су у оквиру неких домова здравља и обухватају децу и младе у узрасту од 10 до 19 година.

У оквиру одређених истраживања детектовано је да саветовалишта за младе нису довољно видљива међу младима. С друге стране, саветовалишта у мањим градовима обично немају довољно стручног кадра који би се бавио превенцијом и психосоцијалном подршком младима, која је предуслов за опште здравље младих.

Тема родно заснованог насиља међу младима захтева интерсекторски приступ, као и континуирану и организовану акцију. Сходно томе, важно је развити модел саветовалишта за младе који би им био доступан и видљив, који би им пружио пуну подршку из различитих сектора на дискретан али свеобухватан начин. Препорука је и да саветовалишта за младе постоје у свакој локалној самоуправи и да обухватају категорију младих до 30 година.

Такође, неопходно је да психолошка подршка у саветовалиштима за младе буде доступна перманентно и у различитим облицима (индивидуално саветовање, онлајн саветовање и сл.).

- Унапредити координацију између школа, центара за социјални рад, полиције, домова здравља – веома је важно да се анализирају и изврше потребне измене постојећих протокола о сарадњи надлежних институција у случају родно заснованог насиља уважавајући специфичне потребе младих. Ови протоколи за заштиту од насиља већ постоје на локалном нивоу (у скоро свим локалним самоуправама) и имају дефинисане механизме координације између различитих институција. Често је изазов што нису препознати одређени облици насиља, као ни специфичне потребе младих и онда се на њих системски и не реагује на адекватан начин. Организације које заступају младе, као и Савети за младе требало би да допринесу и буду иницијатори/потписници ових унапређених протокола. Такође, неопходно је и додатно сензибилисати практичаре/ке у надлежним институцијама у вези са препознавањем и адекватном реакцијом на овај вид насиља.

- Унапредити безбедност младих у јавним просторима – у оквиру истраживања млади су се изјаснили да су се највише осетили родно неравноправним у оквиру активности које су реализовали у јавним просторима. Препорука је да се уведе родна димензија у процес урбаног планирања на локалном нивоу, да се мапирају јавни простори које млади препознају као небезбедне (неосветљене стазе, паркови и сл.) и да се предузму мере за њихово санирање.

- Унапредити програме у основним и средњим школама и на факултетима у вези са родно заснованим насиљем – препорука проистекла из истраживања јесте да се питање родно заснованог насиља и ненасилне комуникације уврсти у систем формалног

образовања. Питање садржаја наставних јединица свакако није ниво надлежности локалне самоуправе, већ Министарства просвете. Препорука је да се у оквиру постојећих наставних планова и програма укључи родна перспектива, као и садржај о родно заснованом насиљу кроз наставу и ваннаставне активности у основним и средњим школама, на начине примерене узрасту. Ове теме могу бити обрађене кроз све постојеће предмете, од наставе језика и историје, преко географије до физичког васпитања. Препорука је да се о теми родно заснованог насиља говори и на часу одељенског старешине (ЧОС). Напредак који је извршен јесте да се ова тема обрађује у новим приручницима за грађанско васпитање. Напомена је да овакав приступ настави захтева особе које су обучене у области родних студија, у противном, овакав програм неће дати очекиване резултате. Начин на који се питање родно заснованог насиља може уврстити у образовни систем детаљно је дефинисан у оквиру Истраживања о родно заснованом насиљу у школама.

3. УНАПРЕДИТИ КВАЛИТЕТ И КВАНТИТЕТ ПРОГРАМА У ЛОКАЛНОЈ САМОУПРАВИ КОЈИ ИМАЈУ ЗА ЦИЉ ПРЕВЕНЦИЈУ И СУЗБИЈАЊЕ РОДНО ЗАСНОВАНОГ НАСИЉА МЕЂУ МЛАДИМА

- Реализација програма који имају за циљ превенцију и сузбијање родно заснованог насиља – у оквиру истраживања показано је да млади нису довољно упознати са темом родно заснованог насиља, као и да чак 47% њих нема информацију да је у њиховој локалној заједници икад реализована нека активност/едукација која се бави овим питањем. У складу са тим, у оквиру Акционих планова за родну равноправност и Локалних акционих планова за младе, важно је да се планирају и буџетирају различити програми и активности који се баве овим питањем.

Овакви програми би морали да се редовно одржавају и да буду доступни свим младима на територији локалне самоуправе.

- Подржавање женских невладиних организација које се баве темом родно заснованог насиља – локалне самоуправе финансијски подржавају организације цивилног друштва кроз расписивање годишњих конкурса. Локалне самоуправе треба да направе стимулативни контекст за организације цивилног друштва да се активније баве темом родно заснованог насиља код младих. То је

могуће урадити кроз дефинисање циљева и области у самој конкурсној документацији, а који су у складу са циљевима дефинисаним у Локалном акционом плану за младе и Акционом плану за родну равноправност.

- Перманентно повећање свести младих о важности превенције и сузбијања родно заснованог насиља – локалблице не самоуправе треба да реализују или финансијски подрже различите видове кампање (кроз локалне медије, друштвене мреже, конференције, округле столове, вебинаре и сл.) које имају за циљ превенцију и сузбијање родно заснованог насиља. Неопходно је да сви млади у локалној заједници знају да препознају насиље, али и да у случају да трпе насиље, тачно знају коме могу да се обрате и да им подршка буде обезбеђена на одговарајући начин.

Дакле, важно је отворити канал комуникације између младих, локалне самоуправе и надлежних институција, да млади добију адекватну подршку система.

- Ојачати учешће младих када је реч о креирању и спровођењу ове врсте програма (нпр. кроз програме пеедудације). Од велике је важности да млади буду укључени у све фазе, од креирања до реализације програма, и да не буду само реципијенти ових програма, већ активни учесници и промотери кроз активизам, волонтирање итд. Млади имају специфична искуства, знања и приступ и њихово укључивање у осмишљавање и реализацију програма свакако би допринело вишем степену квалитета.

С друге стране, партиципација младих доприноси њиховом личном развоју – подизању самопоуздања, сазнајних способности, друштвених вештина и сл.

О пројекту

Пројекат „Да везе не буду безвезе“ реализује Центар за развој грађанског друштва „ПРОТЕСТА.“ из Ниша, уз подршку Министарства омладине и спорта РС.

Идеја пројекта „Да везе не буду безвезе“ јесте унапређење и заштита положаја посебно осетљивих и вулнерабилних група а то су у овом случају млади— жртве насиља у партнерским везама младих/адолесцената. Пројекат се реализује у 6 градова/општина у Србији, међу којима је и Град Ниш.

Због одређених предрасуда и недостатка едукације, младе особе често не препознају злостављање и насилничко понашање, те остају у некавалитетним везама што има бројне и озбиљне последице: партнерско насиље у везама младих/адолесцената утиче на целокупни развој, а пре свега на ментално здравље, слику о себи, доводи до виктимизације и незадовољства, има негативне последице на социјални и емоционални свет у виду социјалне изолације и процене да жртва има слабију социјалну подршку.

Кроз пројектне активности смо анализирали постојање/непостојање овог проблема у средњешколским везама код младих од 15 до 18 година, путем онлине и офлине кампање информисали и упознали ширу јавност о проблему, и припремили препоруке које имају за циљ да олакшају препознавање постојање овог проблема и дају адекватне механизме за његову превенцију са посебним акцентом на жртве насиља.

„Ставови изражени у овој публикацији искључиво су одговорност аутора и његових сарадника и не представљају званичан став Министарства омладине и спорта.“

Литература

1. Перић, Ивана. Јовановић, Белотић, Сандра. 2020. Поглед у партнерске везе младих. Истраживање родно заснованог насиља у партнерским везама младих у Крагујевцу. Крагујевац: Омладина ЈАЗАС-а Крагујевац
2. „Службени гласник РС“, број 22/15
3. „Службени гласник РС“ број 80/20
4. „Службени гласник РС“, број 98/06, 115/21, 16/22
5. „Службени гласник РС“, бр. 85/05, 88/05 – испр. 72/09, 111/09, 121/09, 104/13, 108/14, 94/16 и 35/19
6. „Службени гласник РС“ број 85/05
7. „Службени гласник РС“ број 32/13
8. „Службени гласник РС“, број 22/09
9. „Службени гласник РС“ број 24/11
10. „Службени гласник РС“, бр. 6/16, 24/18 и 87/18